

Mariëtte Middelbeek

Crash

**GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER**

Op het moment dat maar liefst twee paar koplampen het erf opdraait, bekruipt me een gevoel dat er iets aan de hand is. Er komt hier 's avonds al niet veel verkeer, laat staan twee auto's die ook nog eens ons erf oprijden. Ik sta op en gluur door de net vorige week aangebrachte shutters – onderdeel van mijn plan om de boerderij te moderniseren – naar de late bezoekers. Het is bijna half tien 's avonds en ik ben alleen thuis. Maarten is een halfuur geleden vertrokken naar de verjaardag van Leon, zijn beste vriend van vroeger. Hij is echt nog niet terug.

Twee blauwe Volvo's parkeren bij de achterdeur. Polen, schiet het even door mijn hoofd. Vorige week fietste een meisje het erf op dat nogal paniekerig aan Maarten vroeg of ze even in de schuur mocht schuilen, omdat ze door Polen achterna werd gezeten. Een uur lang zat ze achter de ploeg, zonder dat er iemand het erf opkwam. Daarna stapte ze op haar fiets en verdween. Zouden de twee grote Volvo's daar iets mee te maken hebben? Polen die uit zijn op vergelding?

'Doe normaal', mompel ik hardop tegen mezelf. Het is hier de maffia niet. Dit is de Achterhoek.

‘Beer’, sis ik. ‘Ga kijken.’

Onze zwarte labrador tilt zijn kop op en begint vrolijk te kwispelen. Hij is een schat, maar voor waakhond is hij niet in de wieg gelegd. Buiten hoor ik gedempte stemmen. Beer laat een soort grom horen en kijkt daarna hulpzoekend naar mij.

‘Oké, ik ga zelf wel.’

Zoals gebruikelijk op het platteland meldt het bezoek zich bij de deur van de bijkeuken, waar we niet eens een bel hebben. Ik heb Maarten al een keer of zeshonderd gevraagd die te installeren, omdat ik gehecht ben aan een zekere mate van privacy. Hij heeft het al die zeshonderd keer beloofd, maar niet gedaan. De oogsttijd is net voorbij, hopelijk heeft hij binnenkort tijd.

Niet te geloven dat het alweer bijna oktober is. Nog drie weken en dan zijn we een jaar getrouwd.

‘Hallo?’ klinkt een mannenstem. In de huiskamer laat Beer een gematigd blafje horen.

Ik loop via de keuken naar de bijkeuken en knip het licht aan. ‘Wie is daar?’ roep ik. Omdat het binnen licht is en buiten donker, zie ik nauwelijks wie er aan de deur is.

‘Van Vleuten’, klinkt het antwoord. ‘Politie.

Kunt u even opendoen, mevrouw Draaisma?’

Ik kijk naar mijn hand en zie dat die trilt als ik naar de klink reik. In mijn hoofd gebeuren rare dingen. Ik word bang, maar ik weet niet waarvoor. Ik wil niet weten waarvoor.

‘Goedenavond.’

Voor de deur staan twee agenten, een man en een vrouw, allebei in uniform, hoewel ze niet met een politieauto zijn gekomen. Ik bedenken dat ik het sowieso raar vind dat ze allebei met een eigen auto zijn gekomen.

‘Goedenavond’, antwoord ik, twijfelend of ik ze de hand moet schudden. Mijn gedachten lijken ineens heel traag te gaan, alsof ik een paar seconden achterloop op de werkelijkheid.

‘Mogen we even binnenkomen?’ vraagt Van Vleuten. Hij steekt zijn hand uit en ik schud die. En daarna die van zijn collega. Agente Özcan. Raar, ze ziet er helemaal niet Turks uit. Wel blond, met blauwe ogen en rode wangen. Een boerendochter, zou mijn moeder zeggen, maar dat zegt ze bij iedereen met blond haar, blauwe ogen en de rode wangen van iemand die veel buiten is.

‘Mevrouw Draaisma?’

‘Ja. Ja, natuurlijk. Kom verder. Goh, ik schrik er helemaal van dat jullie hier zijn. Je gaat toch

meteen denken dat er iets ergs is gebeurd.'

Ik zet een stap opzij en wacht op de geruststelling dat dat natuurlijk niet het geval is, maar dat ze bezig zijn met een routinecontrole of zo iets. Van Vleuten zegt niets, Özcan kijkt naar de neuzen van haar zwartleren schoenen. Mijn mond wordt droog.

Ze komen binnen en ik neem ze mee naar de huiskamer. Nu ik heb vastgesteld dat de bezoekers geen gevaar vormen is Beer een en al enthousiasme. Hier in huis zijn de rollen van mens en hond een beetje omgedraaid.

'Beer, in de mand', zeg ik als hij met zijn favoriete rode bal in zijn bek zijn neus tegen de knie van de agent duwt. Met zijn bijna zwarte hondenogen kijkt hij me verbaasd aan, maar dan gehoorzaamt hij.

'Tja, eh... Ga zitten', hoor ik mezelf zeggen. 'Wilt u koffie?'

Van Vleuten schudt zijn hoofd, Özcan volgt zijn voorbeeld. Ze gaan naast elkaar op onze donkergrijze bank zitten. Net nieuw, ook.

'Dan neem ik ook niets', kondig ik aan, al weet ik niet waarom ik dat zou moeten zeggen.

'Mevrouw Draaisma', neemt Van Vleuten het woord als ik ook ben gaan zitten. 'We zijn hier vanwege uw man, Maarten.'

‘Oh, maar die is niet thuis’, onderbreek ik hem. ‘Hij is naar een verjaardag en...’

Aan de blik in de ogen van de agent zie ik dat hij al weet dat Maarten er niet is. Ik houd mijn mond.

‘We vinden het ontzettend vervelend om dit te moeten zeggen, maar uw man heeft een auto-ongeluk gehad. Hij moest uitwijken voor een trekker en heeft de macht over het stuur verloren.’

Ik slik moeizaam.

Van Vleuten praat verder. Ik kijk naar zijn bewegende lippen en wil dat die stoppen met bewegen. Dat ze nooit de woorden uitspreken.

‘Het spijt me verschrikkelijk, mevrouw Draaisma. Uw man is op weg naar het ziekenhuis overleden.’

2

TWEE MAANDEN LATER

Er zijn gebeurtenissen waarvan je je altijd zult blijven herinneren waar je was toen je erover hoorde. De dood van prinses Diana, 9/11, het moment dat Obama bekendmaakte dat Bin Laden was gedood. En er is het soort nieuws waarbij je je altijd elke nanoseconde van dat moment zult blijven herinneren. Elke nano van een nanoseconde, elke vezel van de kleren die je droeg, elke vierkante millimeter van de grond waarop je stond, staat gebrand op je netvlies, zit verankerd in je geheugen zonder ooit maar een micrometer te wijken voor nieuwe herinneringen en nieuwe gebeurtenissen. Simpelweg omdat je niet wilt dat ze wijken voor nieuwe herinneringen.

Zo'n moment is de dood van Maarten.

De stonewashed spijkerboek die ik die avond droeg, hangt op een hangertje in mijn kast. Mijn zwarte blouse heb ik sindsdien niet meer gewassen. Het is het laatste kledingstuk van mij dat Maarten heeft aangeraakt.

En ik heb sindsdien sowieso niet meer zo veel gewassen. Of in huis gedaan. Wat heeft het

voor zin?

Ik kijk op de klok. Het is nog maar half vijf, maar buiten is het donker. Vanochtend zeiden ze op de radio dat het misschien gaat sneeuwen. Het is eind november. Sinds wanneer komt sneeuw al in november?

Ik hoor iets in de bijkeuken. Meteen daarna gaat de keukendeur open. Ik sta met de halflege wijnfles bij het aanrecht, maar ben te laat bij de koelkast.

‘Daphne’, zegt Pieter. ‘Het is half vijf.’

Ik kijk hem aan. Het beeld gaat langzamer dan mijn ogen, waardoor er een soort waas ontstaat. ‘Ja.’

‘Zet de wijn even weg.’

‘Ja.’

Maar ik blijf staan waar ik sta. ‘We moeten een bel hebben. Maarten zou een bel maken.’ Ik kijk langs Pieter heen, alsof Maarten binnenkomt om te vertellen dat hij eindelijk heeft gedaan wat hij al zo lang heeft beloofd.

‘Ik ga een bel maken’, zegt Pieter. ‘Maar nu kom ik alleen om te zeggen dat ik naar huis ga.’

‘Nu al?’

‘Ja, Job is ziek en Nadine is de hele dag met hem in de weer. Ik moet ook mijn steentje bijdragen.’

Ik neem niet de moeite om te doen alsof ik het begrijp.

‘Dus dan ga ik maar’, zegt Pieter, maar hij blijft staan waar hij staat. Hij lijkt op Maarten, maar ook weer niet. Ze hebben hetzelfde postuur.

Hadden hetzelfde postuur.

Hebben.

Hetzelfde postuur dus.

Maar Pieter heeft een wat langer gezicht en minder haar. Maarten was de knapste. Is de knapste.

Ik ga weer aan tafel zitten en schenk mijn glas bij, hoewel het nog bijna vol is. Daarna blijf ik zitten met mijn ellebogen op tafel en draai mijn trouwring rond mijn vinger. ‘Oké’, zeg ik. ‘Tot morgen.’

‘Daphne, gaat het wel goed met je?’

Ik wend mijn blik af, om de bezorgdheid in Pieters ogen niet te hoeven zien. Ik spuug op bezorgdheid. Al die mensen met hun bezorgdheid.

Eet je wel genoeg?

Drink je niet te veel?

Huil je niet te veel?

Huil je niet te weinig?

En dan al dat begrip, ook zoiets.

Ik begrijp dat je je rot voelt.

Ik begrijp dat je verdriet hebt.

Ik begrijp waar je doorheen moet.

Nee, dat begrijp je niet.

Niemand begrijpt dat. Maarten was de zoon van twee mensen, de broer van drie, de neef van een stuk of vijftien en de vriend van nog veel meer. Maar geliefde was hij alleen van mij.

‘Prima’, zeg ik als Pieter duidelijk niet van plan is weg te gaan voor hij zijn antwoord heeft. ‘Zie je dat niet? Het is nog nooit zo goed met mij gegaan.’

‘We maken ons zorgen om je.’

‘We?’

‘Ja, Nadine en ik. En mijn ouders. En jouw ouders.’

Ik haal mijn schouders op. ‘Een heel comité. Nou, zeg maar tegen ze dat het fantastisch met me gaat. En dat ik genoeg sla eet.’

‘Daph...’ Pieter zet een stap dichterbij. Ik neem een slok. ‘Maarten komt echt niet terug als jij de rest van je leven hier blijft zitten drinken. Hij zou verdrietig worden als hij je zo zag.’

Met een ruk kijk ik op. Fel zeg ik: ‘Waar slaat dat nou weer op? Is dit weer een van jullie je-moet-toch-door-met-je-leven praatjes? Sinds wanneer mag ik niet meer zelf bepalen wat ik